

MEHANIZACIJA OBRJNIŠKIH USLUG

Naša obrtniška dejavnost je vedno bolj opremljena z mehanizacijo. Pogonska sila v obrtništvu se je od leta 1951 do 1954 povečala za 43%. Če gledamo stanje mehanizacije v socialističnem in privatnem sektorju, vidimo, da se je v družbenem sektorju povečala za 77%, v privatnem pa za 11%. Tako izboljšanje mehanizacije družbenega sektorja kaže, da tej veji gospodarstva posvečamo danes dosti večjo pozornost, kakor prej. Če upoštevamo, da je mehanizacija družbenega sektorja predpostavljala leta 1951 le 49% mehanizacije vsega obrtništv, leta 1954 pa 60%, lahko zaključimo, da je v družbenem sektorju bila opravljena tudi koncentracija osnovnih sredstev.

Pogonsko silo smo izboljšali zlasti na področju elektrotehničnih obrtnih uslug, kjer se je zmogljivost od leta 1951 do 1954 povečala za tri in pol krat, v gradbeništvu za dva in pol krat, v živilstvu za dvakrat, itd. Ti podatki dokazujejo, da smo zlasti v družbenem sektorju povečali tehnično bazo obrtništv.

Tak tempo in stopnja krepitve mehanizacije v družbenem sektorju je odprla obrtništvu nove možnosti za dela, ki jih opravljata danes in ki bodo v prihodnje še večja. To pomeni, da dobiva obrtništvu čedalje širši delovni prostor.

Nezadostna mehanizacija

Glede na trajno vlogo obrtništv, ki mu jo je določilo naše gospodarstvo in povečane zahteve gradnje zlasti družbenega standarda, pa današnja stopnja mehanizacije ne zadošča. O tem najbolj pričajo veliki gradbeni objekti, ki čakajo dolgo časa, preden so dokončani poleg drugega tudi zato, ker obrtniška dela niso pravočasno izvršena.

Podobno kakor gradbeništv tudi industrija ne zadovoljuje potrošnje v zadostni meri, zato se tudi tu zahteva večja podpora obrtništv. Dosedanji rezultati in možnosti proizvodnega obrtništv ne dopolnjujejo dovolj industrijske proizvodnje. Glavni vzrok temu je nezadostna mehanizacija.

Po podatkih popisa obrtništv iz leta 1954 je znašala vrednost osnovnih sredstev v obrtništvu približno 50% njihove nabavne vrednosti. To dokazuje, kako so osnovna sredstva obrtništv izrabljena in zastarela. Redko kje imamo razne vrste obrtnih servisnih delavnic za popravilo in vzdrževanje gmetnih dobrin, čeprav bi morale biti zelo razširjene. Te delavnice so v krajih, kjer so jih ustanovili, zelo koristne, kajti njihova pomoč je nujna v časovnem in finančnem pogledu. Ustanavljanje večjega števila servisnih delavnic pa je spet odvisno od nabave mehanizacije.

Zaradi vsega tega je treba pri reševanju vprašanja obrtništv dati prednost mehanizaciji. Treba je prav tako pregledati sedanje maksimalne zmogljivosti domače industrije, ki proizvaja osnovna sredstva za obrtništv. Če potreb obrtniške mehanizacije, ki jih ne more zagotoviti domača proizvodnja, je treba uvoziti. S tem bi odstranili stal-

ne zamude pri izvrševanju obrtnih del na velikih objektih, ki povzročajo skupnost precejšnjo škodo.

Da bi zagotovili nakup novih in obnovo sedanjih osnovnih sredstev, je z ustreznimi predpisi tako urejeno, da tisti del dobička, ki pripada sicer zvezi, ostane ljudskim odborom za krepitev obrtništv. Toda nekateri ljudski odbori niso teh sredstev iz obrtništv, ki so jim ostala po določenih družbenega plana uporabili, za krepitev obrtništv zmogljivosti. V svojih planih so zanemarjali investicije v obrtništv, del dobička iz obrtništv, ki jim je bil prepuščen, pa so porabili za druga gospodarska področja. Tako so na primer v Makedoniji planirali lani za investicije obrtništvu samo 13 milijonov. V Sloveniji so leta 1955 planirali znesek investicij za obrtništv zmanjšali za 44 milijonov v primerjavi s potrošenimi sredstvi v letu 1954. Na Hrvaškem je lani samo 19 ljudskih odborov planiralo investicije za obrtništv. Pri teh odborih pa so bile lani planirane investicije za okrog 50% manjše od investicij, ki so jih dosegli na Hrvaškem leta 1954.

Razume se, da tako nezadostno investiranje ne more zagotoviti potrebne nabave sredstev za mehanizacijo obrtniških uslug.

Nove možnosti

Letos bodo ljudski odbori lahko uporabili sredstva okrajnega investicijskega sklada za krepitev obrtništv na svojem področju, s tem da bodo gledali na tiste obrti, ki lahko z večjo uporabo domačih virov pospešijo proizvodnjo predmetov osebne potrošnje in osebne uslug prebivalstvu. To bo pripomoglo k temu, da se bo bistveno izboljšal sedanji sklad obrtniške mehanizacije in da se bo tako ublažilo pomanjkanje osnovnih sredstev v obrtni dejavnosti.

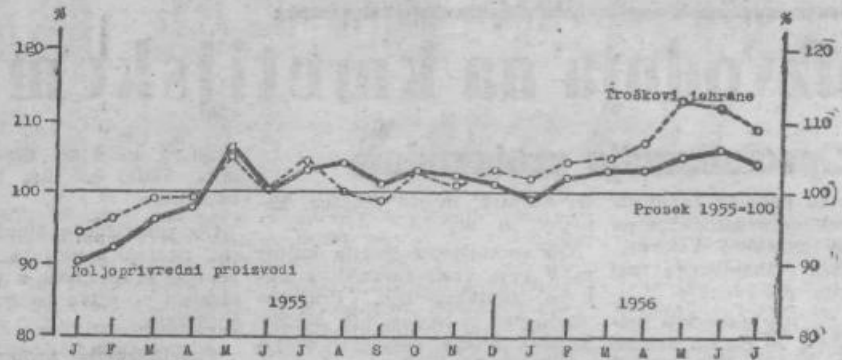
Komune morajo posvetiti največjo skrb problemu mehanizacije obrtništv. Komune najbolj poznajo potrebe in najbolj občutijo pomen obrtne dejavnosti. Razen sredstev, ki jih daje zveza za napredek obrti, imajo komune možnosti, da z lastnimi sredstvi povečajo sklad mehanizacije obrti. K temu je treba dodati še to, da je letošnji družbeni plan občutno povečal investicije v gradbeno obrtništv iz sredstev splošnega investicijskega sklada.

Da bi dokončno rešili problem mehanizacije obrti, so potrebne dolgoletne naložbe. Vendar pa letos določene investicije predstavljajo pomemben korak naprej. Vendar ni realno pričakovati, da se bo mehanizacija obrti naglo povečala.

Vse to dokazuje, da je vprašanje mehanizacije bolj ostro, kakor pa bi kazalo na prvi pogled in da je to problem, ki mu je treba dati določeno posebno mesto. Nadaljnji vzpon in razvoj obrti je odvisen od tega, kako hitro bomo rešili vprašanje mehanizacije tega važnega gospodarskega področja.

M. Milosavljevič

GIBANJE CEN NA DOMAČEM TRGU V JULIJU

Industrijski izdelki

Gibanje cen kaže v juliju na domačem tržišču določen padec cen nekaterih industrijskih proizvodov ob vztrajanju maloprodajnih cen na prejšnji ravni ter padec cen zelenjave, ki je vplival na zmanjšanje cene prehrane v vseh življenjskih stroških. Zaradi slabe letine je sadje letos drago.

Pri industrijskih izdelkih smo julija v primeri z nivojem iz junija zabeležili padec cen izdelkov kovinske in elektro-industrije, padec cen usnjene in gumijaste obutve ter nadaljuje popuščanje cen nekaterih tekstilnih izdelkov.

Znižanje cen odlivkov sivega litega železa je vplivalo tako, da je indeks cen proizvodov kovinske industrije padel za 5% in da se je indeks reprodukcijskega materiala znižal povprečno za 1%.

Padec cen usnjene in gumijaste obutve je vplival na padec indeksa cen industrijskih proizvodov za široko potrošnje. To znižanje so dosegli z uporabo novih kalkulacij v »Kombinat« Borovo, čeprav so cene usnjene obutve pri nekaterih proizvajalcih julija rasle (n. pr. »Proleter« v Beogradu).

Določen vpliv na znižanje indeksa cen industrijskega blaga za široko potrošnje so imele tudi cene nekaterih tekstilnih izdelkov. Medtem ko smo v preteklih mesecih zabeležili določen padec cen bombažnih tkanin, so se v juliju zniževale cene svilenih tekstilnih izdelkov.

Težnja po novem dvigu cen domače masti je pri nekaterih proizvajalcih v juliju vplivala na dvig indeksa cen industrijskih živil pri proizvajalcih povprečno za 1% v primerjavi z junijem. Cene drugih proizvodov so ostale na isti ravni, cene čokolade in drugih proizvodov iz kaka pa so se znižale.

Indeks maloprodajnih cen industrijskega blaga v povprečju še vedno vztraja na prejšnji ravni, ki je za 3% višja od povprečja za preteklo leto.

Kmetijski pridelki

Kar se tiče kmetijskih pridelkov, so cene zelenjave doživele občuten padec. Znižane cene zelenjave so vplivale na padec indeksa maloprodajnih cen vseh kmetijskih pridelkov povprečno za 2% v primerjavi z junijem.

Tržne cene žita so bile za povprečno 1% višje kakor v juniju. To je posledica določenega dviga cen koruze, čeprav so se cene pšenice, ječmena in ovsa znižale zaradi priliva pridelkov nove žetve na trg.

Maloprodajne cene svežega mesa in mesnih izdelkov so bile večinoma na istem nivoju kot prej.

Prve količine letošnjega novega sena in ovsa so v juliju vplivale na padec indeksa živinske krme za povprečno 2%, kož nadaljnjo posledico pa smo zabeležili določen majhen padec cen mlečnih izdelkov.

Dvig cen vina in žganja, ki je nastal zaradi zmanjšanih zalog pri proizvajalcih in zaradi sprememb občinskega davka na promet teh proizvodov, je vplival na dvig indeksa cen alkoholnih pijač za približno 3%.

Cene zgodnje zelenjave so letos izredno visoke zaradi izjemno slabe letine (najprej mraz, potem deževje).

Povprečne maloprodajne cene kmetijsko živilskih pridelkov

PRIDELEK		1956		
		1955	1956	1956
		Julij	Junij	Julij
Pšenica	kg	68	46	46
Koruzica	«	55	44	45
Polbela moka	«	62	56	57
Riž	«	204	186	187
Krompir	«	32	24	23
Čebula	«	39	72	51
Zelje	«	23	47	22
Jabolka	«	48	78	58
Goveje meso	«	240	236	237
Svinjsko meso	«	277	279	285
Mast	«	287	335	333
Olje	«	239	336	332
Mleko	l	36	40	40
Polmastni sir	kg	187	202	202
Surovo maslo	«	568	617	594
Jajca	kos	15,5	14,8	15,3
Žganje	l	258	312	327

Če ne upoštevamo visokih cen zgodnjega sadja, je občutljivejši padec cen sadja, zlasti sezonskega, popuščanje cen mlečnih

proizvodov in vztrajanje mesnih proizvodov na prejšnjem nivoju vplivalo julija na določeno znižanje indeksa cen živil. Tako se je delež prehrane v življenjskih stroških zmanjšal povprečno za 3% v primerjavi z junijem.

»Naša skupnost«

nudi članom delavskih svetov, občinskih odborov in svetov ter organov družbenega upravljanja v šolstvu, zdravstvu, hišnih svetih in trgovini možnost uspešnega ekonomskega izobraževanja, ker objavlja članke, razprave in obvestila o vseh vprašanih družbenega upravljanja iz najavtoritativnejših virov.

Ker brez potrebnega ekonomskega in političnega znanja v organih družbenega upravljanja ni mogoče uspešno sodelovati in zlasti ne pravilno in kvalitetno ODLOČATI, segajte po »Naši skupnosti« in izpopolnjujte svoje znanje.

Usluge

Po večmesečnem blagem toda nenehnem dviganju so ostale cene uslug v juliju na prejšnjem nivoju. V primerjavi s cenami iz preteklega leta je izdelava moške obleke dražja za približno 14%, izdelava moške srajce za 20%, ženske obleke za 10%, čevljarске uslugе so dražje za približno 8%, brivske in frizerske pa za 22%.